

PREZIDENTO VALDO ADAMKAUS GIMNAZIJOS REAGAVIMO Į SMURTĄ, PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Reagavimo į smurtą, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Prezidento Valdo Adamkaus gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau Aprašas) paskirtis – padėti gimnazijos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo Nr. I-1498 1,2, 19, 23, 43, 46, 47, 49, 56, 58, 59 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 23¹, 23² straipsniais įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685 bei Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2017 kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“ ir nustato patyčių stebėsenos, smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu gimnazijoje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. Smurtas - veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

4.2. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

4.2.1. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

4.2.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

4.2.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

4.2.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

4.2.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje - patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui.

4.3. Patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.

4.4. Besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

4.5. Patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

4.5. Patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

4.6. Patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

4.7. Patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

4.8. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

5. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

6. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

6.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus; 6.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar direktoriaus pavaduotojų ugdymui dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

6.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

6.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

6.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

6.6. atlieka kitus gimnazijos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

7. Klasės vadovai ar direktoriaus pavaduotojai ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarą, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

8. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

8.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

8.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, gimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

8.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

8.4. informuoja klasės vadovą arba direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

8.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).

9. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

- 9.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
- 9.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 9.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;
- 9.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui, psichologui ar socialiniam pedagogui;
- 9.5. užpildytą formą priėmęs asmuo formą registruoja Patyčių registracijos žurnale;
- 9.6. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;
- 9.7. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.
10. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
 - 10.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 10.2. informuoja gimnazijos vadovą apie esamą situaciją;
 - 10.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
11. Gimnazijos bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:
 - 11.1. kreipiasi į mokinio patyrusio patyčias klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Apraše.
12. Direktorius pavaduotojas ugdymui, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:
 - 12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
 - 12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
 - 12.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui;
13. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti gimnazijos vadovą, kuris imasi Apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.
14. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti gimnazijos vadovą, kuris imasi Apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.
15. Gimnazijos vadovas, sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsdamas imtis priemonių.
16. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
18. Visi gimnazijos bendruomenės nariai supažindinami su Aprašu pasirašytinai.
19. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota Apraše, supažindinami tėvų susirinkimo metu ir patvirtina tai savo parašu.
20. Įgyvendinant Aprašą remtis Patyčių mažinimo strategija.
21. Aprašas skelbiamas internetinėje svetainėje ir skelbimų lentoje.

**PREZIDENTO VALDO ADAMKAUS GIMNAZIJA
PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais gimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Patyčių registracijos žurnale Nr. _____